VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży**
(nr 184)
z dnia 14 maja 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 184)

14 maja 2019 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– Informację Ministra Edukacji Narodowej na temat nauczania języków obcych nowożytnych.

W posiedzeniu udział wzięli: **Alina Sarnecka** dyrektor Departamentu Programów, Podręczników i Innowacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Marcin Smolik** dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz **Marek Wójcik** pełnomocnik Zarządu Związku Miast Polskich ds. legislacyjnych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Izabella Kulesza-Rozesłaniec, Ewa Muszyńska** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Proszę państwa, rozpoczniemy. Mamy kworum. Z małym opóźnieniem, ale mieścimy się w kwadransie akademickim. Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Stwierdzam kworum. Witam panią Alinę Sarnecką dyrektora Departamentu Programów, Podręczników i Innowacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej, upoważnioną przez panią minister Zalewską do reprezentowania dzisiaj ministerstwa. Witam pana Marcina Smolika dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, wszystkich gości z Markiem Wójcikiem na czele i wszystkich państwa posłów. Porządek dzienny posiedzenia obejmuje rozpatrzenie Informacji Ministra Edukacji Narodowej na temat nauczania języków obcych nowożytnych w szkołach. Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła ten porządek dzienny do realizacji. Przystępujemy w takim razie do pracy. Proszę o zabranie głosu panią dyrektor Alinę Sarnecką.

Dyrektor Departamentu Programów, Podręczników i Innowacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej Alina Sarnecka:

Szanowny panie przewodniczący, szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo. Przygotowany przez Ministra Edukacji materiał dla Komisji zawiera elementy dotyczące podstaw prawnych, które kształtują nauczanie języków obcych nowożytnych w szkołach i przedszkolach. Zawiera te elementy, które dotyczą podstawy programowej, ramowych planów nauczania, kwalifikacji nauczycieli, systemu doskonalenia nauczycieli, egzaminów zewnętrznych (dotyczących egzaminu gimnazjalnego, egzaminu po VIII klasie, egzaminów maturalnych) i dotyczą również działań wspomagających nauczanie języków obcych.

Działania dotyczące wspomagania nauczania języków obcych wynikają zarówno wprost z ramowych planów nauczania związanych np. z godzinami do dyspozycji dyrektora, które – jak państwo wiedzą – zostały zwiększone. Od 1 września 2019 r. zostaną one zwiększone m.in. na rozwijanie zainteresowań, uzdolnień, które też mogą być wykorzystane, jeżeli w danej klasie, szkole, oddziale dyrektor uzna, że należy takie zdolności rozwijać, jeżeli chodzi o uczniów. Oczywiście również, działania te związane są z organizacjami, które wspomagają Ministra Edukacji Narodowej, czyli np. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, która zawiera szereg działań skierowanych zarówno do uczniów i nauczycieli jak też do studentów, służąc rozwojowi ich kompetencji językowych.

Ten materiał został tak skonstruowany (mam nadzieję, że tak odczytali państwo nasz pomysł tego materiału), że pokazuje pewną ewolucję nauczania języków obcych. Jak państwo pewnie wiedzą, te zagadnienia dotyczące lepszej jakości nauczania języków obcych, obniżenia wieku związanego z rozpoczynaniem nauczania języków obcych, tak naprawdę już się rozpoczęły w 2006 r. programem rządowym, który obejmował – wówczas w sposób pilotażowy – nauczanie języków obcych od pierwszej klasy podstawowej. Sukcesywnie działania te obejmowały wprowadzenie posługiwania się językiem obcym nowożytnym najpierw w formie zabawy, jeżeli chodzi o edukację przedszkolną – dzieci sześcioletnie, potem dzieci w przedszkolu.

Chcieliśmy również w tym materiale pokazać ostatnie zmiany, które były związane z reformą systemu oświaty, ze zmianą systemu edukacji związaną z wygaszeniem gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, utworzeniem 8-letniej szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych, co łączyło się ze zmianą podstawy programowej, systemem egzaminów zewnętrznych, ramowymi planami nauczania i oczywiście systemem wsparcia dla nauczycieli.

W tym materiale również, jak państwo doskonale na pewno zauważyli, zaznaczone są zmiany związane z tym, że nastąpił powrót do klas wstępnych od roku szkolnego 2019/2020, jak również możliwość utworzenia oddziałów dwujęzycznych w każdej szkole podstawowej, od VII klasy szkoły podstawowej. Ten materiał pokazuje te wszystkie zmiany – mam nadzieję, w sposób ewolucyjny, a nie rewolucyjny – które wskazują na proces zmiany podstawy programowej w kształceniu ucznia w zakresie języków obcych.

Jeżeli państwo pozwolą, w tym momencie zakończę moje wystąpienie. Jeżeli będą pytania, bardzo proszę. Myślę, że w sposób syntetyczny pokazałam to, co jest określone i przedstawione w tym materiale. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Bardzo proszę, pani przewodnicząca Katarzyna Lubnauer.

Poseł Katarzyna Lubnauer (PO-KO):

Chciałam się spytać w pierwszej kolejności o kwestię nauczania dwujęzycznego. Mamy tu, 4 godziny dodatkowe w klasie podstawowej. Wiemy, że chodzi o klasę VII i VIII. Chodzi mi o kwestię zjawiska zanikania tych klas dwujęzycznych. Chciałam dowiedzieć się o skalę tego zjawiska dla poszczególnych grup językowych. Jak państwo oceniają szansę, żeby to się poprawiło? Przy likwidacji gimnazjów – które były głównym miejscem prowadzenia edukacji dwujęzycznej, co wynikało z ich zbiorczego charakteru, czyli tego, że klasa dwujęzyczna w takim gimnazjum funkcjonowała dla wielu szkół podstawowych – niestety uprzedzaliśmy, że to zjawisko może wystąpić. Nauczanie dwujęzyczne jako VII i VIII klasa szkoły podstawowej, w momencie, w którym pierwszeństwo mają dzieci z tej szkoły podstawowej; w momencie, w którym zdajemy sobie sprawę, że trudno jest skompletować komplet nauczycieli (nie tylko języków obcych, ale również innych przedmiotów, które są w cyklu dwujęzycznym, a przynajmniej elementy w innym języku) – to jest zniszczony dorobek, który będzie trudno odtworzyć. Chciałabym się dowiedzieć po pierwsze o skalę tych zniszczeń, czyli porównanie sytuacji, jaka była dotychczas w gimnazjach do tego, jak jest obecnie w szkołach podstawowych. Jaka jest recepta by tę tendencję odwrócić.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Ktoś z państwa posłów jeszcze, w tym momencie z pytaniem? Pani dyrektor, bardzo proszę.

Dyrektor DPPI w MEN Alina Sarnecka:

Rzeczywiście oddziały dwujęzyczne funkcjonowały w gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych – 3-letnich liceach. Trudno dzisiaj, przy zmianach dotyczących dopiero drugiego roku funkcjonowania szkół podstawowych w 8-letnim cyklu, w sposób jednoznaczny określić, czy rzeczywiście, tak jak pani przewodnicząca powiedziała, następuje zanikanie dwujęzyczności, które nie będzie możliwe do odbudowania.

Trudno jest też w sposób prosty porównać oddziały dwujęzyczne w gimnazjach – w tym momencie wygaszanych – z dwujęzycznością w szkołach podstawowych. W ubie-

głym roku odbieraliśmy sygnały dotyczące kwestii nietworzenia oddziałów dwujęzycznych w szkołach podstawowych, ale w każdym przypadku (przynajmniej z tych informacji, które do nas docierały), te informacje były związane z tym, że organ prowadzący nie decydował się na to, aby taki oddział dwujęzyczny utworzyć. Z drugiej strony, oczywiście, dyrektor szkoły musi skompletować odpowiednią kadrę, w każdym wypadku, bez względu na to czy dotyczy to dwujęzyczności czy nie. Od dyrektora szkoły i organu prowadzącego zależy, czy tacy nauczyciele zostaną pozyskani zarówno do oddziałów dwujęzycznych, jak i uczący innych przedmiotów. Wydaje się, że w tym momencie trudno porównywać stary system (w sensie funkcjonowania oddziałów dwujęzycznych w gimnazjach), jak też nowy, który funkcjonuje rok i mamy nadzieję, że będzie się rozwijał.

Jeżeli chodzi o kwestie kompetencji nauczycieli i tego, co – myślę – jest bardzo ważne i na co pani przewodnicząca zwróciła uwagę: to właśnie działania dotyczące wzmacniania kompetencji nauczycieli, doskonalenia i kształcenia. Mamy nadzieję, że pomogą w tym, aby w tych oddziałach w szkołach podstawowych były tworzone oddziały dwujęzyczne. To czy – jak pani przewodnicząca zauważyła – oddziały dwujęzyczne (jak jest zapisane w prawie oświatowym), będą w pierwszej kolejności dla uczniów z tej szkoły, a w drugiej dla tych pozostałych – to jest decyzja i dyrektora, i organu prowadzącego. Czy decyduje się na takie rozwiązania. Z naszej perspektywy: ostatnio i w marcu ubiegłego roku były organizowane konferencje, które mają wzmacniać potencjał nauczycieli, jeżeli chodzi o przygotowanie do kształcenia w zakresie dwujęzyczności. W ubiegłym roku i w roku przyjmowania ustaw oświatowych odbyliśmy rozmowy na temat sekcji francuskich, niemieckich i hiszpańskich. Wszyscy państwo z tych sekcji również zwracali nam uwagę na te problemy. Myślę, że pewnym dobrym elementem związanym z dwujęzycznością jest to, że nauczyciele, którzy mają ten potencjał współpracują ze szkołami podstawowymi, jak również, jeżeli chodzi o klasy wstępne, które będą powstawały przy liceach. Tutaj też będzie rozwój dwujęzyczności. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Poseł Katarzyna Lubnauer (PO-KO):

Ja może dopytam, bo zasadniczo nie dostałam odpowiedzi na swoje pytania. Nie ma tutaj zestawienia w latach – czy mogłabym je dostać – dotyczące liczby klas dwujęzycznych w szkołach w gimnazjum. Tu są tylko wymienione kończące się klasy gimnazjalne plus, ile w tej chwili jest w szkołach podstawowych. Na ile prawdą są te doniesienia, które mieliśmy poprzednio, że to jest: poprzednio było około pięciuset kilkudziesięciu, w tej chwili to się zmniejsza do dwustu kilkudziesięciu. W dalszym ciągu nie otrzymałam informacji, co państwo mają zamiar zrobić, żeby zachęcić samorządy, szkoły do organizowania klas dwujęzycznych. Nauczanie dwujęzyczne ma tę zasadniczą zaletę, że dla młodzieży, niekoniecznie z zamożnych domów, jest szansą na opanowanie biegle drugiego języka dzięki własnej pracy i dzięki możliwości poznania go w szkole. Likwidacja tych klas dwujęzycznych natomiast tę szansę w sposób jasny odbiera. Dysfunkcyjny jest sam model. Likwidacja gimnazjów przyniosła dysfunkcyjny model. Umieszczenie tego w szkołach podstawowych, gdzie może się nie zebrać odpowiednia liczba zdolnych dzieci (wiadomo, że muszą być określone predyspozycje językowe) – wiedzieliśmy to od początku – przyniesie złe skutki. Pani minister Zalewska zapewniała nas, że: „nie, absolutnie nie". Więc chciałam się spytać o konkretne skutki i co państwo przewidują na przyszłość, żeby tę tendencję zmienić.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Pani dyrektor, bardzo proszę.

Dyrektor DPPI w MEN Alina Sarnecka:

Zestawienia przygotujemy, pani przewodnicząca. Natomiast, niewątpliwie jedną z zachęt do tworzenia oddziałów dwujęzycznych jest kwestia subwencji zwiększonej uwagi. Oczywiście mamy poczucie – i nie musimy się tu wzajemnie przekonywać – że pieniędzy może być mało. Natomiast to jest jedna z zachęt. Ja chciałabym się skupić na tym, co dotyczy – bo to wybrzmiało w wypowiedzi pani przewodniczącej – kwestii doskonalenia i kształce-

nia nauczycieli. W tych obszarach, jak najbardziej, myślę, że chociaż w połowie uzyskała pani przewodnicząca odpowiedź. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy są inne pytania? Jest też pan dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej – jakieś pytanie? Nie słyszę.

Ja chciałem dopytać o jedną rzecz, jeśli chodzi o dodatkowe języki obce. Widzę, że sporo jest oddziałów na przykład z językiem chińskim – aż 97. Czy w tych „innych" językach jest też język wietnamski? Z tego co wiem społeczność wietnamska jest duża, choćby w samej Warszawie. Czy język wietnamski także jest już jako dodatkowy w szkołach podstawowych, czy jeszcze nie?

Dyrektor DPPI w MEN Alina Sarnecka:

Sprawdzimy to.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Będę wdzięczny. Czy chcieliby państwo posłowie poruszyć jakieś inne kwestie? Pan Marek Wójcik też widzę, zaczytany.

W takim razie zamykam dyskusję. Dziękuję bardzo wszystkim gościom i państwu posłom. Zamykam posiedzenie.